

از گردشگری تا پژوهشگری

مسئله مهمی که امروزه در مطالعات گردشگری می بایست مورد توجه قرار گیرد، فاصله میان تجربه زیسته گردشگر و تحلیل علمی پژوهشگر در فهم و واکاوی فرهنگ مقصد است. این موضوع به شکافی بالقوه میان نگاه تجربی و احساسی گردشگر و نگاه تحلیلی و مفهومی پژوهشگر اشاره دارد، و اینکه آیا امکان دارد تجربه زیسته گردشگر به داده‌ای معتبر برای پژوهش فرهنگی تبدیل شود؟ آیا پژوهشگر می تواند بدون تجربه مستقیم، به عمق معناهای فرهنگی سفر دست یابد؟ پژوهشگر گردشگری، کاشفی است که برای فهم بهتر و دستیابی به عمق شناخت، پایه پای گردشگران طی مسیر می کند و از مبدأ تا مقصد و از مقصد تا مقصود، در توقفگاه‌های اندیشه مکث می کند. تلاش دارد تا جامعه علمی را به گستردگی این اقیانوس میان‌رشته‌ای و فرارشته‌ای اقناع کند و اهمیت جایگاه آن را در نظام معرفتی عصر حاضر، برجسته سازد. تجربه سفر نخست با تماشا آغاز می شود. تماشا با چشم سر یا چشم دل و نظاره گر بودن مناظر، لمس فضاها و تجربه لحظه‌ها. اما آنگاه که نگاه گردشگرانه با نگاه پژوهشگرانه گره می خورد، سفر به تجربه‌ای عمیق‌تر از نظاره صرف بدل می شود. به کاوشی در لایه‌های عمیق فرهنگ و هویت. و پژوهشگر پلی می شود از شور نگاه تا تأمل معنا، از جوشش احساس تا ژرفای اندیشه و از آستانه تجلیل تا عمق تحلیل. سفر نه تنها جابه‌جایی در بُعد مکان، که ورود تدریجی به جهان‌های معنایی و فرهنگی است. گردشگر با نگاه خیره کنجکاو، و پژوهشگر با ذهن تحلیل گر، هر دو در پی کشف این جهان‌های معنایی هستند؛ یکی با تجربه و دیگری با آزمون و تحلیل تجربه. گردشگر ممکن است تنها شیفته زیبایی و جذابیت‌های گذرا شود، اما پژوهشگر به لایه‌های پنهان فرهنگ که با تار و پود مکان و زمان درهم تنیده است، توجه دارد. این دو نگاه متفاوت، مکمل یکدیگرند؛ زیرا یکی تجربه می کند و دیگری معنا می بخشد. در این بین، بهره گیری از شیوه‌هایی همچون پدیدارشناسی، با پرداختن به تجربه زیسته فرد در مواجهه با جهان پیرامون، کمک می کند تا تجربه سفر نه تنها به عنوان جابجایی در مکان، بلکه به مثابه مواجهه با معنا و هویت درک شود، و اینجاست که تجربه گردشگر می تواند به عنوان یک داده فرهنگی و معرفتی برای تحلیل لایه‌های پنهان موضوع به کار گرفته شود. تجربه سفر به مثابه شناخت فرهنگی است و گردشگری فرهنگ، دعوتی است به آشتی این دو نگاه؛ آنجا که روایت‌های سفر با چاشنی تحلیل فرهنگی همراه می شود. دعوت به نگاهی ژرف‌تر به گردشگری، چرا که سفر نه تنها رسیدن به مقصد، که پیمودن مسیری است آراسته به منظرها و توقفگاه‌های معنایی که می بایست با گام‌های کوتاه و آهسته و توأم با مکث و تأمل طی شود. سفر، در تمام اشکال خود، بستری است برای گردشگری آزادانه فرهنگ.

زهرا نادعلی پور

دانشیار دانشکده گردشگری، دانشگاه علم و فرهنگ، تهران، ایران

z.nadalipour@usc.ac.ir

COPYRIGHTS

Copyright for this article is retained by the authors with publication rights granted to Manzar journal. This is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

نحوه ارجاع به این مقاله

نادعلی پور، زهرا. (۱۴۰۴). از گردشگری تا پژوهشگری. گردشگری فرهنگ، ۶(۲۲)، ۳.

DOI: [10.22034/toc.2025.233102](https://doi.org/10.22034/toc.2025.233102)

URL: https://www.toc-sj.com/article_233102.html

